Nuorten syrjäytymisen ehkäisyn palvelujärjestelmän toimivuus ja palveluiden vaikuttavuus

Asiantuntijalausunto - Vantaan kaupunki

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan etäkuuleminen, 3.3.2022

Reetta Voutilainen, Psykososiaalisten palvelujen palvelupäällikkö
Perhe- ja sosiaalipalvelut, sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vantaa

Nuoret Vantaalla

❖ **Nuoren määritelmä**

- Nuorisolaki → alle 29-vuotias
- Sosiaalihuoltolaki ja jälkihuoltolaki → 13-24 –vuotias
- Vakiintuneet käytänteet, palvelujen ikärajat

❖ **Nuoret ryhmänä monimuotoinen iän, elämäntilanteen, kehitystehtävien ja biologisen kehityksen suhteen**

❖ Nuorten osuus Vantaan väestöstä v. 2021 14,1%

❖ Vantaa on Suomen monikulttuurisin kunta, vieraskielisten osuus 22%

❖ Aikuissosiaalityön asiakkaista 31,9% alle 25-vuotiaita (v. 2020)

❖ Syrjäytymisestä ja sitä ennustavista tekijöistä ei ole yksimielisyyttä

- Eri tekijöiden kasautuminen ja pitkäkestoisuus

Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä isoissa kaupungeissa 2020 ja 2021

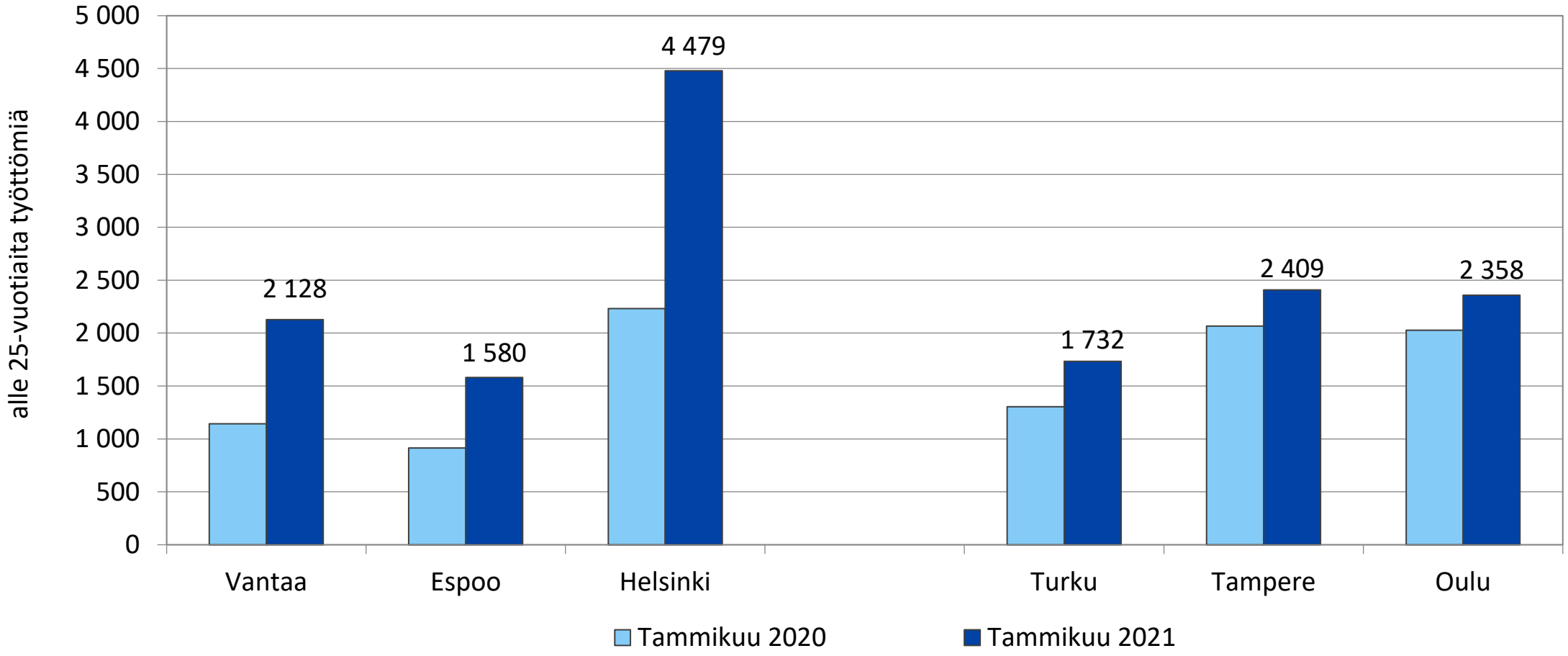

Lähde: TEM, päivitetty 2.3.2021

Nuorten syrjäytymisen ehkäisyn palvelut Vantaalla

❖ **Palveluvalikko on monipuolinen**

- Järjestelmä pirstaleinen ja palvelut eri toimialojen alla

❖ **Vantaalla on panostettu lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäiseviin palveluihin ja varhaiseen tukeen, esim.**

- Perusopetuksen monikieliset ohjaajat
- Avoimet kohtaamispaikat (yhteinen työ yli sektorirajojen ja järjestöjen kesken)
- Koulunuorisotyö
- Nuorten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen toiminnan laajentaminen
- Ankkuri-toiminta rikoksilla oireileville nuorille

❖ **Hankkeilla paikataan palvelujärjestelmän aukkoja**

- Juurruttaminen osaksi pysyvää toimintaa vaikeaa

❖ **Yhteistyö on toimivaa yksikkötasolla, mutta kokonaiskoordinaatio puutteellista**

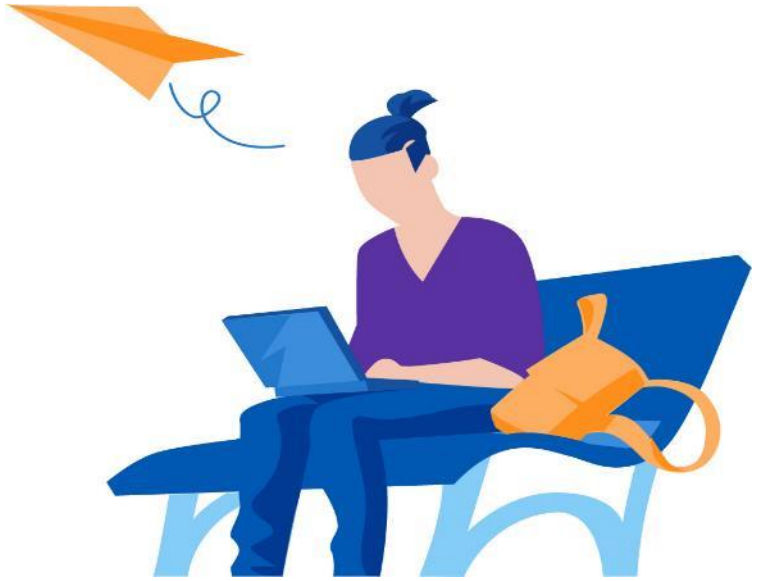

Tutkimuksen strategisen tason suositukset

❖ **Syrjäytymisen ehkäisy:**

- Palvelujärjestelmän kehittäminen vai

juurisyihin (elinolosuhteet, yhteisöt, jne.) vaikuttaminen?

❖ **Yhteisöllisen ja hyvinvointia rakentavan työn kehittäminen keskiöön**

- Kaupunginosatyö
- Osallisuuden vahvistaminen
- Lapsiperheiden ennaltaehkäisevä tukeminen

❖ **Muutokset rahoitusjärjestelmän vaikuttavuuden seurantaan**

- Aineiston vertailukelpoisuus ja usean vuoden ylittävä seuranta
- Ilmiöön kohdistuva väestölähtöinen budjetointi kiinnostava avaus

Tutkimuksen palvelutuotantotason suositukset

❖ **Syrjäytymistä ehkäisevien ja korjaavien palvelujen tarkempi määrittely**

❖ **Mitä mitataan, sitä saadaan**

- Tulosindikaattoreiden puuttuminen
- Vaikuttavuuden arviointi vaikeaa tai mahdotonta

❖ **Tutkimusryhmän ehdotus allianssimallista**

- Edellyttää riittävän pitkäkestoista sopimusta
- Kytkeminen osaksi jotain jo olemassa olevaa kehittämiskokonaisuutta
- Nuoret mukaan!

Tutkimuksen asiakastason suositukset

❖ **Nuoren elämässä monenlaiset haasteet usein kietoutuvat toisiinsa**

- Nuorten toive saada apu ja tuki helposti, nopeasti ja mielellään yhdestä paikasta
- Moniammatillisen työn edut tulevat käytännön työssä päivittäin ilmi
- Koko perheen huomioiminen ja vanhemmuuden tuki

❖ **Pyrkimys yhteiseen asiakassuunnitelmaan kannatettava**

- Käytännön toteutuksen haasteina lainsäädännön esteet tiedon välittämisessä sekä pitkät odotusajat moniin palveluihin

❖ **Moneen palveluun hakeutuminen edellyttää oma-aloitteisuutta ja hyvää toimintakykyä**

- Palvelujärjestelmä on sekava, viestintää ja nykyistä parempaa koordinaatiota tarvitaan

❖ **Hyvinvointialueuudistus tulee haastamaan entisestään yhdyspintatyön rakenteita**

Kiitos, vastaan mielelläni kysymyksiin!

Lisätiedot:

Reetta Voutilainen, psykososiaalisten palvelujen palvelupäällikkö

Perhe- ja sosiaalipalvelut, sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

reetta.voutilainen@vantaa.fi

p. 040-5226233

Kirjallinen lausunto on toimitettu eduskunnan tarkastusvaliokunnalle erikseen.

Lausunnon valmistelijat:
Reetta Voutilainen, psykososiaalisten palvelujen palvelupäällikkö
Hannu Rusama, Nuorisopalvelujohtaja
Johanna Hankomäki, Nuorten sosiaalityön esimies